

A megítélés kétféle ajándéka

Manapság divattá lett a szellemek megítélésének ajándékával dicsekedni; ugyan rendszeren lelkek megítélésének nevezik s értik elatta a másik ember lelkében való turkálást, pl. annak firtatását, hogy valaki az előírások szerint megtért-e vagy nem. Az előírások persze emberi előírások; a mérték, amellyel a másikat megítélem, emberi mérték s mivel emberalkotta mérték, azt úgy alkotom meg, hogy a másikat elítélje, engemet pedig igazoljon. Így aztán a lelkek megítélése rendszerint profán játékká változik, mellyel egyesek szórakoznak, vagy amellyel mindenki előtt bizonyítani óhajtják saját fejebbalóságukat. Vannak esetek, mikor a játék célja a másik ember összezavarása s a saját értelmi fölényünk fitogtatása. Ebbe a bünbe estek bele Jób barátai. Az ilyen képességekről nem lehet elmondani, hogy Jézus meztő szeretetéből származának. De vegyük őket sorjára.

Mindenek előtt azt a már többször hangoztatott tényt akarom újra le- szögeznem, hogy a Szentírás sehol sem beszél lelkek megítélésének ajándékáról, csak szellemek megítélésének kegyelem-ajándékáról /charisma/; ennek a tehetségnek tárgya pedig nem az emberi lélek, hanem a benne ható vagy általa ható tiszta vagy tisztátalan szellemek. Hogy az őskeresztyének hogy használták ezt a charisját, azt pontosan leírja I. Kor. 14, 26-29. Eszerint a bibliai kereszténynek istentisztelete nem előre meghatározott rendben folyt le, hanem aszerint, a mint kiki magával hozott valamit, dicséretet, tanítást, leleplezést, nyelvet, magyarázatot, vagy ott kapott valamit Istentől, a Szent Szellemtől, mindenki előadta a magáé, de csak olyasmint, ami a gyülekezetnek épülésére történt, azaz elősegítette a mennyasszony egyház előkészülését a Vőlegény fogadására, tehát előre vitte a gyülekezetet a megszentelődésbe és az egységbe. A rend, melyet az apostol előírt, az volt, hogy többen mint ketten-hárman ne beszéljenek nyelveken, s minden nyelvenszólás után valaki magyarázza meg vagy tolmácsolja a mondott igét; ha tolmács nem akadt azaz ilyen ajándék szűnetelt, a nyelveken szólónak is hallgatnia kellett, tehát értelmetlen beszédeknek az istentiszteleteken elhangzaniuk nem volt szabad. Prófétának is kettőnek-háromnak volt szabad szólania, azután a jelenlevő férfiaknak meg kellett ítélni a prófécia tartalmát, azaz meg kellett beszélniük a hallottakat. Ez a megbeszélés nyilván a szintén prófétai jellegű nyelven szólásra is vonatkozott. Ennél a megítélésnél volt szükség a szellemek megítélésének kegyelem-ajándékára, azaz nem a saját értelem világosságánál kellett történnie a megítélésnek, hanem a Szent Szellem segítségével hívásával, olyanok segítségével, akik erre külön kegyelem-ajándékot kaptak.

A bennünket most érdeklő kérdés az, hogy mi került tulajdonképpen ítélet alá. Ha szellemek megítéléséről szól az Írás, akkor a megítélés tárgya csak az lehetett, hogy a közölt prófécia szellemi forrása tiszta volt-e vagy tisztátalan. Az tehát nem képezte a megbeszélés tárgyát, hogy a közölt prófécia a hallgatóknak tetszett-e vagy nem, megfelelt-e vagy nem. Nem a hallgatók lelki izlése volt a próbakő, hanem a szellemi tisztaság. Az első keresztények nem vitatkoztak összejövetelükben s nem egymást bírálták, vizsgálták, hanem a kijelentő szellemek tiszta voltak. Jelentkezhetek ugyanis a próféták és nyelveken szólók ajkával tisztátalan^{*}/1k.8:2, Col.19,12-16/ s ezeket le kellett leplezni. Az Újtestamentum különböző tisztátalan szellemi hatásokat említ, mint tévelygés /I.Jón.4:6, I.Tim. 4,1/, gyávaság /II.Tim.1,7/, szolgaság /Róma 8,15/ mély álom /Róma 11,8/ szellemi betegségeket, mint betegség szelleme /1k.13,11/ némaság, nem beszélés szelleme /1k.9,17,25/.

* vagyis rossz szellemek

A vizsgálódó férfiak tehát azt igyekeztek megállapítani, hogy a hallott prófécia által nem tévelygésre, gyáva meghátrálásra, szolgál meggyűny-nyászkodásra, álmosásra akarja-e a jelentkező szellem birai a gyülekezetet; egyúttal a szellemi közlést kísérő jelenségekből is megállapították, hogy az élet szelleme közeledett-e hozzájuk, ki megerősít, vagy valami sátáni szellem, aki a testet is megkötözi, beteggé teszi. A keresztyén gyülekezetnek állandó őberségre volt szüksége, mert nem tudhatta, hogy a gyülekezet egyik-másik felszólaló tagja által nem valami tisztátalan hatás közeledik-e a gyülekezethez, hiszen nem tudhatták, hogy vákttalanul nem lép-e meg valakit a gonosz szellem, ki nem vigyázott eléggé. Testi vagy lelki bűnök, hiúság, tisztátalan feltűnésvágyak ajtót, kaput nyithattak a tisztátalan szellemvilág előtt. A tisztátalan szellemhatás leleplezése aztán gondolkodóba ejthette a prófétát vagy nyelven szólót, hogy hitben állott-e akkor, amikor a tisztátalan hatás rájött. A Szent Szellem hatása megerősítette a prófétákat; bántó testi jelenségek, pl. szaggatás, tépás /Lk.9,20/, elerőtlenedés /Lk.13,11/ arra látszottak mutatni, hogy tisztátalan szellem hat a gyülekezetre. A szellemek egy megítélésének ajándéka tehát éppen olyan kijelentésszerű adomány volt, mint a prófétálás vagy nyelven szólás; de ez próbául adódott, mint ahogy pénzügyi műveleteknél a pénztáros mellé ellenőrt szoktunk adni. Hogy mennyire vitatkozásból állott az ily szellemi megítélés, azt éppen az idézett I. Ján. 4,6 mutatja, hol a tévelygő szellem nem azáltal lepleződik le, hogy a tévedéseit kiutatják, hanem azáltal, hogy "nem hallgat ránk", azaz a gyülekezet Szent Szellemtől vezetett többségére. Ez a sajátos kifejezés mód feltételezi, hogy a gyülekezet tagjait Isten Szent Szelleme állandóan megvilágosítja; nem az okosok és tudósok döntenek el hát a dolgot, hanem a Szent Szellemtől indítottak /Róm. 8,15/. A megbeszélésben tehát az egész gyülekezet részt vesz, nemcsak a szellemek megítélésének charizmájával megajándékozottak, utóbbiak csak irányadók, azonban szintén megítélésre szorulnak, mint a többi charizma birtokosai. Charisma ugyanis jöhet felülről is, alulról is.

A charisma-tulajdonosoktól meg kell még szoktatni a keresztyéneket is különböztetnünk, akiktől Zsid. 5,14 azt mondja, hogy gyakorlott érzékeik vannak a jónak és gonosznak megkülönböztetésére. A gyakorlás más jelenség, mint a szellemadás. A kettő hathat egymásra; együtt is előfordulhatnak, de mindenik más-más dolog. Aki a szellemek megítélésének ajándékát kapja, az ajándék hatása alatt eddig használhatja ajándékát, míg az rajta van. Akinek gyakorlott érzékei vannak, annak tehetsége állandó és évről-évre növekszik. De a bölcsesség ajándéka megint más, az táplálja a bölcsességet. Gyakorlottság a megszentelt élet, a hosszas Istennel való együtt-járás teszi az embert, nem pedig valami kiváltságos tehetség amely egyeseket a másik fölé emelhet. Aki szenvedések, kisértések között tanulta meg a jó és gonosz különbségét, nehezen fog dicsekedni azzal, ami oly sok szenvedésébe került, s annak, aki ily szenvedésekben való kitartás nélkül ajándékként jutott a szellemek megítélésének ajándékához, nincs oka arra, hogy dicsekedjék, hiszen ajándékát másból kapta. Ha tehát valaki dicsekszik éles látásával, annak sem ajándéka nincs Istentől, sem gyakorlott érzékszervei sincsenek, különben észrevenné, hogy a dicsekedés lépés, gonosz dolog, mert saját magának tulajdonítja azt, amit Istentől kapott. A bölcs is Istentől kapja bölcsességét, s amit az ember a szenvedések útján bölcsességben szerez, Isten lassan csepegtetett ajándékából lett az övé. A tisztátalan szellemet "most működőnek" mondja Ef.2,2, s ez arra mutat, hogy a gyakorlott érzékeket egy szüntelen harcban lehet szerezni, melyet a világ fejedelme ellen vivunk. Aki a világ bölcsesire inkább hallgat, mint keresztyén testvérei re, az el fog tévelyedni. Aki valamilyen varázslás hatalma alá jut, az tévelygő szellemet kap, mint pl. az a püthő-szellem, amellyel Pál és társai Filippiben találkoztak /Csel.16:16-18/. Az ilyen ördögössé válhat az az ördögi hatás alatt levő szellem hatalmába jut /Lk.4,32/. Aki az emberek többsége után megy és alkalmazkodik hozzájuk, az a világ szellemének hatása alá került /I.Kor.2,12/. A szellemek megítélési mindig a hatáforrását kutatják, ahonnan a kijelentés származik s nem bölcsesség-ver-

sejrt csinálnak; nem azt kutatják, ki az okosabb, szóval alázatosan, magukban el nem bízva Isten Szent Szellemének vezetését keresik. Éppen az alázatosság a feltétele annak, hogy a helyeset megtaláljuk, mint ahogy Pál figyelmeztet arra, hogy a próféták szellemei a prófétáknak magukat alájuk vetik, mert az Isten nem felfordulásnak Istene, hanem békeességé /I.Kor.14,3/, mint ahogy a vitatkozásra hajlamos asszonyoknak is azt ajánlja, hogy magukat a férfiaknak alája vessék /I.Kor.14,34-36/. Aki szellemi ajándékára hivatkozva, magát a többiek fölé emeli s elbizakodik, ajándékát nem felülről, hanem alulról kepte, hogy vele felfordulást csináljon és a gyülekezettől a békeességet elvegye. A felülről jövő ajándék békeességteremt, az alulról jövő ajándék felfordítja a gyülekezetet s embert ember ellen fordít. Erről lehet megösmerni a tiszta és a tisztátalan szellemhatást. A tiszta szellemi ajándék alázatossá tesz és az ily ajándék birtokosa magát a többieknek aláveti; a tisztátalan szellemi ajándék felfuvalkodottá, dicsékvővé tesz, az ilyen mindig a maga igazát erőlteti másokra; mások intését nem fogadja el, az ily intés megsérti, megharagítja és szívét az intőtől elfordítja.

A szellemek megítélésének ajándékát egy ítélelást jelentő görög szó fejezi ki: diakrissis. Ennek igesalakja cselekvő alakban /diakrinein/ szintén ítélelást jelent; visszaható alakban /diakromosthai/ pedig kételkedést, bizonytalanságot. Az ítélelás sokszor szükséges és elkerülhetetlen kötelesség, pl. az idők jeleinek megítélése /Mt.16,3/, vagy Krisztus testének az egyháznak a nem egyháztól való megkülönböztetése, mi ellen a tömegurvacsorázók vétének súlyosan, kik akárkivel együtt vesznek urvacsorát /I.Kor.11,29/. Magukat is meg kell ítélnünk, vagy elítélnünk abban, amit Isten mutat, mert akkor többé ítélet alá nem kerülünk /I.Kor.11,31/. A próféciát is meg kell ítélni /I.Kor.14,29/. Ellenben Istentől halljuk, hogy nem ítélte szét kétfelé a mózesi szertartás szerint élő zsidókat és a tisztátalanoknak bélyegzett nemzetbelieket, miután mindkettőnek hitte megítisztította szívét /Csel, 15,9/ Itt a hit általa való megítisztításnak tulajdonit oly hatalmat az Írás, amely minden más szempontból való ítélekezést nemcsak feleslegessé tesz, hanem egyenesen vétkeessé is. Azért a hívő nem ítéli meg magát sem, ha hitben áll; hanem az ítélelást Istenre bizza /I.Kor.4,2-5/. A hit felülemel cselekedeteink megítélésén; a hit mindent elfedez, aki hitt, annál Isten nem mérlegeli többé korábbi tetteit, aki tehát a hívő társak tetteit boncolgatja s ítéletet, vétkezik. Csak a hitetlenség vihet arra, hogy a magunk kihalt testét, lelkét vizsgálgassuk, vagy hívő testvéreinkkel tegyük ugyanazt, mert az élet nem a mi kihalt lényünkéből ered, hanem az új életet, szellemet adó Istentől. /Róma 4,20-ban az ígéretek megvalósulása nem attól függ, hogy Ábrahám milyen, hanem, hogy az ígérelet tevő Isten kicsoda/.

Ebből a szemléletből egy sajátos és örvendetes következmény folyik. Megszentelődésünk és életünk kialakulása nem attól függ, hogy a jelen pillanatban kik vagyunk és mi van lelkünkben, hanem a bennünk ható szellemhatástól, attól a szellemvilágtól, amelyiknek magunkat odaadjuk. Ha valaki a tiszta szellemvilágnak adja oda magát, azt ítéletetni éppen olyan hitetlenség s bűn, mintha Ábrahám saját testét mérte volna, mikor Isten ígéreterre gondolt. Azért a testvér lelkében turkáló ember alulról kapja az ajándékát és a megbizást is.